INLEIDING TOT DE BEGINSEL-VERKLARING VAN DEN BOND VAN RELIGIEUSE ANARCHO-COMMUNISTEN

UITGAVE B.R.A.C. — SECRETARIAAT: SUEZKADE 34, DEN HAAG

INLEIDING TOT DE BEGINSELVERKLARING VAN DEN BOND VAN RELIGIEUSE ANARCHO-COMMUNISTEN.

Het kenmerkende van het anarchistisch kommunisme, zooals de Bond van Religieuse Anarcho-Communisten dat voorstaat, is, dat het niet zonder meer berust op een politiek-ekonomisch inzicht, maar wortelt in een bepaalde geestesgesteldheid, die zijn uitdrukking vindt in een universeele wereld- en levensbeschouwing.

Het anarchisme is hier allereerst *levenshouding*, die voortvloeit uit een gezindheid van kosmische solidariteit. Onder kosmische solidariteit moeten we verstaan gemeenschapsgevoel, dat zich niet beperkt tot eigen groep of klasse, maar zich uitbreidt tot de menschheid en tenslotte uitgroeit tot verwantschapsbeleving met het gansche Heelal.

Het is deze zijde van het anarchisme, waarop de B.r.a.c. bewust den nadruk legt in den naam religieus anarcho-kommunisme.

Met het religieuse als beginsel is niet bedoeld, dat alles van de historisch bepaalde religies of van een enkele daarvan wordt aanvaard. Want waar religie zich in bepaalde „religies" gesteld heeft en tot historisch aanzijn is gekomen, daar begint vanzelf de verstarring, begrenzing en vertroebeling, omdat datgene wat in het waarlijk religieuse het wezenlijke is, een te subtiel belevingsmoment is, om dit opzettelijk en gezamenlijk te gaan „beoefenen".

Dit wezenlijke, dat maar bij momenten zuiver beleefd wordt, doch dat wel een zekere blijvende gerichtheid en gezindheid in het geestesleven kan achterlaten en zoo steeds meer het levensgedrag kan beïnvloeden en richten, dit wezenlijke in het religieuse proces is: beleving van eenheid, kosmische deelname, levensbevestiging. „Ja" zeggen tot het Zijn, en daardoor het trachten te verwerkelijken van de hoogste en diepste strekkingen van het Zijnde, het willen en verlangen in de richting van een opperste kosmische mogelijkheid.

Uit dit diepe kontakt met het wezen der werkelijkheid, volgt een voortdurende om- en opwenteling van „het bestaande", zoowel in persoonlijk als in maatschappelijk leven. Niets is af, niets is goed genoeg. Allerminst de tegenwoordige kapitalistisch-imperialistische maatschappij, waarin het overgroote deel der menschen, de loonslaven van enkele bevoorrechte groepen zijn. Uit het „eeuwig revolutionnair" zijn, volgt noodzakelijk een streven naar opheffing van deze loonslavernij, m.a.w. een streven naar bevrijding van den arbeid.
Wat moet onder bevrijding van den arbeid verstaan worden?
Het beteekent, dat de scheiding tusschen producent en productie-middelen wordt opgeheven, dat de arbeiders veroveren het *gemeenschappelijk* uitgeoefende beschikkingsrecht over de productie-middelen en daarmee over de producten waardoor zij van loonarbeiders tot vrije producenten worden. Het spreekt vanzelf, dat de beschikking over de productie-middelen geen willekeurige zijn kan. Het tot stand komen van een bepaald product is in onze dagen niet het werk van één man, zooals b.v. bij den handarbeider in de Middeleeuwen. De arbeid is thans grootendeels maatschappelijk geworden, d.w.z. nagenoeg elk product is het resultaat van den arbeid van honderden, ja zelfs duizenden handen en hoofden. Feitelijk hebben allen aan de tot standkoming van het product meegewerkt of meegeholpen de mogelijkheid van de productie ervan te scheppen.
De oude syndikalistische leuze: „de mijn aan de mijnwerkers" kan niet meer gelden. De mijnen behooren niet aan de mijnwerkers, maar aan de gemeenschap. Zij kunnen niet zonder hulp van andere industrieën, geexploiteerd worden; zij moeten door de mijnarbeiders plus alle andere arbeiders worden beheerd. En zoo ook alle andere bedrijven.
De afschaffing van het privaateigendom zonder meer, beteekent nog niet, dat de arbeiders vrij worden. De overgang van de groot-industriëele, particuliere bedrijven tot Staatsbedrijven, ligt binnen de ontwikkelingsmogelijkheid van het kapitalisme. Er ontstaat dan Staats-

socialisme of Staatskommunisme, waarbij de geheele productie in handen komt van en beheerd wordt door den Staat en zijn ambtenaren, waarbij de arbeiders in een afhankelijke, onzelfstandige positie blijven.
De opvatting van de langzame verovering van den Staat, zooals die door de sociaal-demokratie wordt gehuldigd, leidt er in werkelijkheid toe, dat de Staat de veroveraars verovert, d.w.z. zij, die in verantwoordelijke, zoogenaamde machtsposities weten door te dringen, worden langzaam maar zeker door het parlementaire raderwerk opgeslorpt; er voltrekt zich een geestelijk gelijkmakingsproces aan hun omgeving, waardoor natuurlijk een klove ontstaat tusschen hen en de verdrukten, waaruit zij zijn voortgekomen en voor wie zij in de bres moeten staan. Dit gebeurt niet in een enkel geval, maar is een algemeen voorkomend verschijnsel. Het voorbeeld van de houding van de Labour-regeering in 1930 tegenover de Indische vrijheidsbeweging, demonstreert voldoende de funeste gevolgen van een dergelijke verovering van „machtsposities", die steeds weer blijken geen machtsposities te zijn.
De onmogelijkheid trouwens om de parlementaire vormen voor eigen doeleinden te gebruiken, dwong de arbeiders tot het in het leven roepen van geheel nieuwe organisatie-vormen, waarin hun streven naar zelfdoen en zelfcontrôle geen belemmering ondervond.
Deze organisatie-vormen zijn de arbeiders-raden, met de bedrijfsorganisaties als grondslag. Zij zullen productie, distributie en alle andere maatschappelijke aangelegenheden moeten regelen; de Staat en de bureaukratie zullen daarbij terzijde moeten worden geschoven. De eerste poging daartoe deden de arbeiders in 1871. De kommune van Parijs was feitelijk de eerste arbeidersraad. Die pogingen herhalen zich in 1905 en 1917 in Rusland; tijdens de verschillende opstandige bewegingen in Duitschland na 1918, duikt telkens weer de idee van de Radenrepubliek op.
Bij de pogingen om die idee te verwerkelijken, vonden de revolutionnaire arbeiders de sociaal-demokratie en de vakbewegingen als vijanden tegenover zich.

De arbeidersraden zijn de belichaming van het streven naar geestelijke vrijwording der massaas, terwijl de Staat, hij mag dan absolutistisch of parlementair-demokratisch zijn, de belichaming is van hun geestelijke afhankelijkheid en slavernij.

In ekonomische konflikten begint de wil der arbeiders om zelfstandig *in het bedrijf* op te treden en niet alles aan de vakvereenigingsbestuurders over te laten, steeds meer naar voren te treden. De parasitaire vakvereenigingsburokratie gedraagt zich tegenover dat streven scherp afwijzend en zelfs fel vijandig. Hoe revolutionair de rol der vakvereenigingen in den tijd van hun ontstaan ook was, thans zijn zij door tallooze banden met den burgerlijken Staat verbonden, er geheel in opgenomen en ermee vergroeid; zij zullen tegelijk met dien Staat moeten ondergaan. Tengevolge van de voortdurende ekonomische crises en de onmogelijkheid daardoor, om binnen het kapitalistisch productie-systeem afdoende lotsverbetering en bestaanszekerheid te verkrijgen, komen natuurlijk ook binnen de vakbeweging strekkingen op, om zich niet meer uitsluitend te bepalen bij de arbeidsvoorwaarden, maar om zich rechtstreeks met de productie te bemoeien.
Er is een streven naar internationale regeling der productie, b.v. door middel van een internationaal ekonomisch parlement. De betrekkelijke mogelijkheid van de opheffing van de huidige, chaotische productie-wijze binnen het kapitalisme kan niet geheel worden ontkend. Een dergelijke ontwikkeling in überkapitalistische of Staatssocialistische richting biedt echter niet de minste waarborgen voor de vrijheid en zelfstandigheid der arbeiders. Om die te bereiken zal de vervanging van de vakorganisaties door de arbeidersraden, in den oorspronkelijken zin, niet zooals ze thans in Rusland bijv. reeds verworden zijn, noodzakelijk blijken.
De strijd tegen den Staat wordt door het anarchisme niet uitsluitend gevoerd als een strijd tegen de bestaande onderdrukkingsorganisatie der bezittende klasse, maar als een principiëelen strijd tegen alle dwang, ge-

weld, overheersching en mechanisch van boven opgelegde orde.
Door de beleving van een wezensverwantschap van den mensch met *al het andere*, verhoudt hij zich niet meer uitwendig tot de werkelijkheid, staat er niet meer mechanisch tegenover, doch vindt zichzelf in alles weer, waardoor alle vreemde macht der uitwendigheid wordt opgeheven. Het recht van alle uitwendige, *tegenover* den mensch staande macht, wordt in deze beleving ontkend en de betrekkelijke noodzakelijkheid ervan in een vroeger ontwikkelingsstadium wordt hier opgeheven.
Mogen de Goden en God en moge de Staat (het „aardsch goddelijke" volgens Hegel) betrekkelijk historisch-zielkundig noodzakelijk geweest zijn, het anarchokommunisme wil deze noodzakelijkheid in een nieuw levensbegrip en in een nieuwe levenspraktijk verkeeren en opheffen.
Het stelt tegenover mechanisch, van boven en van buiten opgelegde orde van welken Staat ook, de levende zelfordening, (zoowel individueel als collectief) zelfregeering en zelfbeperking.
Het in de opvoedkunde reeds lang doorgedrongen, ofschoon weinig toegepaste beginsel der „vrije orde", wil het anarchisme toegepast zien op de gansche samenleving. Het spreekt echter vanzelf, dat van bewuste, vrije zelfordening, slechts dan sprake kan zijn, wanneer die uiterlijke vrijheid gedragen wordt door sterke, innerlijke gebondenheid en zelfbeheersching, gesteund door machtige gevoelens van saamhoorigheid van alle menschen op aarde.

Een geestelijke vernieuwing, een revolutie in de hoofden en harten, een wedergeboorte van den mensch, is dus noodzakelijk; en niet alleen van den enkeling, maar van de massaas.
Deze geestelijke vernieuwing, deze groei van klassebewustzijn tot menschheids-bewustzijn, die ontworsteling aan het dierenrijk, die overwinning van „den nieuwen God" op „het oude Beest", dit schrijden uit „het rijk der noodzakelijkheid naar het rijk der vrijheid", vol-

trekt zich als een proces vol konflikten en atavismen (is: geestelijke terugval).
Maar juist het *vaste geloof* in en het *onwankelbare vertrouwen* op dien ontzaglijken, geestelijken ommekeer, is het diepste wezenskenmerk van het anarchisme (of socialisme als men wil).
Wanneer in verband met het groote „doel", bepaalde doeleinden worden nagestreefd, mag dit nooit leiden tot bewustzijnsverenging. Men denke hierbij aan het grenzelooze partij-fanatisme, waarbij de bepaalde politieke partij met het algemeene ideaal wordt vereenzelvigd. Dit leidt tot beperkt nastreven van iets beperkts *met veronachtzaming* van alle andere mogelijke, meer omvattende doeleinden en waarden.
Deze beperking van gezichtsveld voert tot het absoluut stellen van betrekkelijke en ondergeschikte waarden, tot onkieschheid van middelen en het niet overwegen van bezwaren, die uit andere gedachten-sferen en doelstellingen kunnen volgen. Men ziet eigen streven en eigen groep of partij als het alleenwaardige en komt zoo tot nietsontziende zelfdoorzetting met alle middelen, ook die middelen, die andere waarden schaden en vernietigen.
Omdat alle gewelddadige strijdmiddelen het dierlijke in den mensch versterken, het menschelijke in hem verstikken, en hem zijns ondanks terug doen vallen in de slavernij der beneden-menschelijke instinkten en hartstochten. En omdat de bevrijding daaruit juist het wezenlijke doel van zijn strijd is, streeft het anarcho-kommunisme naar het gebruik van middelen, die met die diepste bedoelingen van den menschelijken bevrijdingsstrijd in harmonie zijn en dien strijd daardoor versterken.
Tot dezen strijd opwekken, de inzichten in dien strijd verdiepen en daardoor de vernieuwing van het Socialisme bevorderen, is de voornaamste taak van het anarcho-kommunisme.

M. A. ROMERS.
M. VAN PRAAG.

BEGINSELVERKLARING

1. De *B*ond van *R*eligieuse *A*narcho-*C*ommunisten streeft naar een federatie van vrije socialistische volkengemeenschappen, die elkaar dienen in uitwisseling van grondstoffen en producten.

2. De Bond stelt het socialisme niet slechts als een economisch doel, maar als het begin van een nieuw cultureel gemeenschapsleven geworteld in een besef van eenheid en solidariteit, die de mogelijkheid van ware ontplooiing voor ieder mensch waarborgen.

3. De Bond spreekt zich uit voor gemeenschappelijk bezit van grond en productiemiddelen, voor arbeids- en levensgemeenschappen (productieve en verbruiks-coöperaties) voor vorming van arbeidersraden (ter bevrijding van den arbeid en regeling van het productieproces) voor de bevrijding der koloniale volken van politieke en economische overheersching, voor vernieuwing van het onderwijs en verder voor alles wat een internationale socialistische gezindheid kweekt.

4. Tegenover de opvatting, dat met wapengeweld cultureele waarden voor het socialisme kunnen worden gewonnen of verdedigd, plaatst de Bond als zijn meening, dat niet gewelddadige strijdwijzen, waarbij doel en middelen met elkaar in harmonie zijn, de strekkingen van het socialisme meer en zuiverder bevorderen.
In het bijzonder legt de Bond den nadruk op individueele en massale dienstweigering, op betooging, boycot en algemeene werkstaking.

5. De Bond strijdt tegen kapitalisme en imperialisme, tegen fascisme en de schijndemocratie van het parlementaire stelsel, tegen elken staat als gewelds- en machtsinstituut en verklaart zich voor opheffing van alle mechanisch opgelegde orde door bewuste zelfordening.

De B.R.A.C. werd opgericht in 1920. Deze nieuwe beginselverklaring werd aangenomen op de Jaarvergadering gehouden te Bilthoven 12 en 13 Juli 1930.